

Kako mora zvišanje premogovih cen vplivati še-le na steklarsko industrijo, ki mej vsemi industrijami največ premoga porabi, si je po tem takem lahko predstavljati.

Vsled zvišanja premogovih cen se je nekaterim industrijam onemogočil obstanek, drugim pa se je onemogočil eksport, ker so vsled višjih cen premoga izgubile možnost konkurirati z inozemskimi industrijami.

Gotovo je, da bodo producenti premoga prej ali slej odnehali in cene zopet znižali, kakor hitro poneha nakupovanje v dosedanji meri, katero nakupovanje je industrijalcem narekoval strah pred novim štrajkom. Toda vsa obrtnija in sploh vse občinstvo je interesirano pri tem, da se ustvarijo razmere, vsled katerih bo producentom premoga nemogoče, cene še kdaj zvišati.

Producentje premoga so se postavili na stališče, da bodo cene zviševali, kadar bo mnogo povpraševanja po premogu, zniževali pa jih bodo, kadar bo obilo premoga na razpolaganje, kupcev pa malo.

Nasproti temu imajo konsumentje samo jedno obrambeno sredstvo: poskrbeti se mora, da se zviša produkcija premoga. Na to se je mislilo tudi že na prej omenjeni enketi. Tedaj je predsednik zveze avstrijskih industrijalcev, Pastrée, opozarjal na bogastvo Dalmacije na premogu in trgovinskemu ministru priporočal, naj vzpodbode kapitaliste, da se lotijo kopanja premoga, s tem, da za otvoritev novih premogokopov zagotovi podjetništvu obsežne davčne in druge olajšave.

Nadalje se je priporočalo, naj ministrstvo poskrbi za pomnožitev produkcije v eraričnih premogokopih, v katerem oziru se je res nekaj odredilo, in končno naj se prisili imetelje takozvanih „freischurfov“, da morajo priznane jim pravice tudi dejansko izkoriščati, ne pa da bi, kakor je sedaj navada, samo čakali, kdaj se nudi prilika te rudniškozemlje knjižno zagotovljene jim pravice za dober denar prodati.

Vrh tega bi morala vlada poskrbeti, da imajo ne le državne železnice ampak tudi druge železnice, na katere ima vlada kaj vpliva, vedno dovolj vozov za prevažanje premoga na razpolaganje. Zadnji štrajk je pokazal, kako zelo je to potrebno. Pomanjkanje premoga bi gotovo ne bilo postalo tako strašno, ako bi bile imele železnice dovolj vozov na razpolaganje.

Znamenit vpliv na podraženje premoga so imeli tudi veletrgovci, ki imajo nekak monopol na kupčijo s premogom. Tako je vsa severočeška kupčija s premogom koncentrirana v dveh rokah, katerim je obrtnija z vsem drugim občinstvom vred prepuščena na milost in nemilost.

In še v nekem oziru bi morala vlada pomagati, da se olajša ropanje producentov premoga. Treba je premeniti železniške tarife. V Nemčiji je položaj glede premoga ravno tak, kakor pri nas. A koliko se je storilo tam, da se olajša transport, koliko pa pri nas.

Nemčija je znižala tarife za prevažanje premoga, ne le domačega nego tudi inozemskega tako, da je

transport povprek postal pri 10.000 kg za 3 gld. cenejši, kakor je bil prej.

V Avstriji se pa niso tarife niti za krajcar znižali, in se je s tem vsa obrtnost silno oškodila, trpeli pa so konsumentje.

Tem razmeram se mora narediti konec, toda prej se jim ta konec ne naredi, dokler parlament ne bo zboroval.

Važen bakterij v gospodarstvu.

Bakterije so najnavadnejša življenska bitja, ki se s prostim očesom ne vidijo. Nahaja se jih v različnih oblikah in velikostih, zaradi česar jih delimo v razne vrste. Navadno se nahajajo v slinasti prozorni kožici. Pogoj njihovem življenju in delovanju se v poglavitnem jako razlikuje. Dočim jih neke vrste zamore uspevati v vsaki hranilni tvarini, se druge zopet omejujejo samo na neke posamezne tvarine, brez katerih ali zelo slabo uspevajo, ali celo poginejo.

Istotako se nahajajo bakterije, ki so v gospodarstvu in v mnogem drugem pogledu velike koristi, med tem ko drugje, kjer se pojavijo, napravijo veliko škodo.

Zato je pa za vsakega gospodarja velike važnosti, da ve, katere vrste bakterij so zanj koristne, in s katerimi sredstvi pripomore k njihovem razvoju.

Jednako je potrebno gospodarju, da pozna sredstva, s katerimi zamore odvrniti od sebe škodljive bakterije, jih v kalu zatreti ali vsaj omejiti njih tako pogubno delovanje.

Gosodarju se hvala Bogu ni treba vedno boriti z bakterijami kolere, jetike itd., ali toliko več skrbij mu povzročajo bakterije raznih živinskih bolezni. Živina, v kateri je razvil na pr. bakterij tuberkuloze, se nahaja jednako v vzornem hlevu, kakor v ubožnejšem. Mnogi strokovnjaki in gospodarji so mnenja, da bi se živalij, porojenih od tuberkuloznih roditeljev, ne smelo vzgajati za nadaljni plod, in ako bi bila pasma še tako izborna. Tako žival bi se moralo odstraniti iz hleva ter jo dejati v poseben prostor, ki bi se moral stalno čistiti in razkuževati s klorovim apnom, klorovo kislino ali bakreno galico, ako se hoče preprečiti nadaljni razvoj škodljivih bakterij.

Treba pa je tudi velike previdnosti glede mleka od jetičnih krav. Takega mleka ni piti, ako ni bilo prej zavreto, kuhano, ker bolezen lahko tudi na človeka preide. Ako se mleko takoj zavre in skuha, poginejo v njem bakterije jetike in postane mleko neškodljivo.

V mlekarstvu igrajo bakterije veliko ulogo. Največji del vseh pomanjkljivosti, ki se nahajajo v mleku ali v siru, je pripisati škodljivemu vplivu teh neznatnih bitij.

Rudečkasto, zelenkasto, rumeno ali višnjevo sluznato ali v težko tolščo se narejajoče mleko, ali pa tudi tako,

od katerega sir porudeči, ali postane višnjevkast, ali se zažeri in dobi rudečkaste lise — vse to prihaja od vpliva bakterij, katere se zarede vsled nesnažnosti posode, vimena in onesnaženja rok z mlekom in naposled vsled slabega zraka v hlevu ali slabe krme.

Kolikor pa je škodljivih vplivov, ki jih provzročajo na gospodarstvu bakterije po eni strani, toliko je zopet po drugi strani potrebno njihovo sodelovanje, da sir dozori in dobi finega ukusa. Bakterije dajo surovemu maslu in siru dober duh in ukus in posebno lastnost, s katero se drug od drugega razlikujejo. Tudi normalno kisanje mleka je pripisati delovanju bakcila mlečne kisline, ki predelava mlečni sladkor v mlečno kislino. Največji del bakterij, ki prihajajo v mleko, deluje škodljivo, toda praktični mlekar ima dovolj priložnosti, da jih ugonobi. V ta namen je v prvi vrsti potrebna znažnost in razkuženje prostorov z močno koncentriranim lugom itd.

(Konec prih.)

Poučni in zabavni del.

Grafologija.

Piše K. L.

(Konec.)

III.

Okoli četrte ure sem bil na pristavi.

Pozvonil sem. Odprla mi je gospa mama, postarna dama velega lica.

„Prav veseli me, da nas obiščete. Vera Vas že pričakuje v lopi. A mene morate oprostiti. Petek je in običajno ves dan molim za večno življenje mojega umrlega moža“.

„A tako! . . . Potem vsekakor — ne dajte se motiti!“

Pokazala mi je lopo, ki je bila povsem poraščena z zelenjem.

Hitel sem tja. Gospica Vera me je opazila in mi, naslanjaje se na lopo, prožila roko nasproti.

„Pričakovala sem Vas že preje“.

„Bodeva pa sedaj dlje časa skupaj“.

Vstopil sem. Mizico je obdajala okrogla klopica. Na njej je ležal že album za razglednice in odprte knjige.

„Kaj prebirate lepega?“

Baudelerjeve „Zle cvetove!“

„Čarobne poezije, kaj ne da?“

„Nekaj posebnega! — Ravno kar sem prečitala odo na satana. Ko bi to mamica vedela!“

„Ta začetnik moderne šole je brez dvojbe tudi jeden največjih“.

„Pa, . . . kako Vam ta lahka domača toaleta lepo pristaja! A . . . a . . .“

„Že pričenjate z Vašo ironijo! Torej le brzo k praktičnemu delu grafologije.“

„Tu je album“.

Ogledoval sem si ga.

„Veliko ste že nabrali“.

„Okoli štiri sto kart je že . . . A nabiram le take, ki so naslovljene na moje ime“.

Po štiri karte so bile na vsaki strani ličnega albuma in ukusno posejene.

Na prvi strani so bili kraji ob luninem svitu, za druge karte, ki kažejo gorske vrtove, pečevine, slapove, na tretji palače, poslopja, ječe itd.

Tudi mnogo šaljivih kart si je nabrala in mnogo tacih, koje so dičile slike odličnih mož in glasovitih žena. Tolstoj, Wagner, Zola in princezinja Chimay v triko.

„Kako značilne pisave! Kako raznovrstni podpisi! Ti manupropiji!“ s takimi vskliki sem skušal vzbuditi zanimanje za svoj predmet.

„Kaj vse pride v poštev, ko sklepate na kak značaj?“

„Pred vsem splošni znaki, potem posamezna znamenja, nekaterniki uporabljajo še Crepieux-Faminovo resultantno teorijo, ki pa ni več prav v veljavi. — Splošni znaki so smer črt in lega črk, so-li bolj ali manj pravilne, pokončne, ležeče, visoke, nizke, v večjih ali manjših mejsebojnih razdaljal, ločene ali v nepretrgani zvezi.“

K posebnim znakom prištevamo obliko črk, pike na t-ih, razna ločila, manupropije, poševne črte pri t-ih itd.

Resultantna teorija obstaja v tem, da iz lastnostij, ki so začrtane v pisavi, resultira nova lastnost, ki ni izražena očitvidno v pisavi. Po kačje zavite, okrogle črke značijo diplomatsko finost in dušno služavost. Dvoje pisav imamo, jedno od inteligentne osebe, drugo od surovega neomikanca, a obe pisavi kažeta enako zavite poteze. Pri prvem bomo sklepali na diplomatsko finost, pri drugem na lažnjivo (zahrbnost) zavratnost. A s pomočjo pametne kombinacije se opravi brez vsake resultantne teorije.

„Vidite to-le karto tu? — „Prisrčnih pozdravov Ti pošilja Tvoja Ela. Upam, da se vidimo v kratkem“.

Tako pišejo razumni ljudje, blagega, čutečega srca, ki so stanovitnih, trajnih čutil, ki nekako z uslužnostjo in prijaznostjo dosežajo svoje namene. Bržkone je bila dama v svojem življenju britko varana, izgubila je morda ono, kar je bilo dolgo njena trajna opora. Kaže se v družbi živahno, veselo, a sama često joka. Prisodil bi ji nekaj razuma za obrazilne umetnosti“.

„Iz česa vendar sklepate tako?“

„Pravilna hitra pisava kaže, da je pisava omikana, poševne črke, ki bolj leže, nego stoje značijo, da je čutečega srca, harmonično lepo zaokrožene poteze in pravilne zanjke pri j-ih, da je umetniško čuteča, da ne opazate nikjer robov in ostij znači, da je prijazna in uslužna. Da je stanovitna v svojih namerah kažejo črke, ki so v nepretrgani zvezi mej sabo. Da leze vsa pisava nekako navzdol je znak, da je žalostnega duha, in da se